

ලෙනාඩ් චුල්ග් (1880 - 1969)

සිංහල ජන ජීවිතය ගැන ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් ලියැවුණු Village in the Jungle නම් සුවිශේෂ නවකතාවේ කතුවරයා ලෙනාඩ් චුල්ග් මහතා ය.

1880 වර්ෂයේ නොවැම්බර් මස 25 වැනි දින ලන්ඩනයේ කෙන්සිංටන් (Kensington) නුවර, දරුවන් දස දෙනකුගෙන් යුතු පවුලක තුන්වැනියා ව ලෙනාඩ් සිඩ්නි චුල්ග් දරුවා උපත ලැබී ය. ලන්ඩන්හි ශාන්ත පාවුලු විද්‍යාලය, කේම්බ්‍රිජ්හි ට්‍රිනිටි විද්‍යාලය යන විද්‍යාලවලින් මූලික අධ්‍යාපනය ලද ඔහු 1902 වර්ෂයේ දී උපාධිය හිමි කර ගත්තේ ය. 1904 ඔක්තෝබර් මස ලංකාවට පැමිණි චුල්ග් මහතා මුලින් ම යාපනය ප්‍රදේශයේ සිවිල් නිලධාරියකු ලෙස සිය රාජකාරිය ආරම්භ කළේ ය. අනතුරු ව නුවර ප්‍රදේශයේ ද රාජකාරි කළ එතුමා 1908 දී ආණ්ඩුවේ සහකාර ඒජන්තවරයා ලෙස දකුණු පළාතේ රාජකාරි භාර ගත්තේ ය. චුල්ග් මහතාගේ පාලන දිස්ත්‍රික්කය වූයේ හම්බන්තොටයි. තම සේවා කාලය තුළ දී ලන් අද්දකීම් රැසක් පොදි බැඳගෙන 1911 දී එතුමා නැවත එංගලන්තයට ගියේ ය. 1912 දී ‘ඇඩ්ලින් වර්ජිනියා ස්ටෙපන්’ (Adline Virginia Stephen) මෙනෙවිය සමග විවාහ විය. චුල්ග් මහතා ලංකාවේ දී තමා ලන් අන්දකීම් පාදක කර ගෙන 1913 දී අපූරු නවකතාවක් ලිව්වේ ය. ඒ ‘විල්ජේ ඉන් ද ජංගල්’ (Village in the Jungle) නම් කෘතියයි.

1960 දී නැවත ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි චුල්ග් මහතා මෙරට වැසියන් විසින් උණුසුම් ලෙස පිළිගනු ලැබීමත් ඔවුන්ට එතරම් කාලයක් තමා ගැන මතක තිබීමත් පිළිබඳව පුදුමයට පත් වන බව පවසා ඇත. ඔහු 1969 අගෝස්තු මස 14 වැනි දින එංගලන්තයේ ‘රොඩ්මෙල්හි’ දී (Rodmell) මෙලොවින් සමු ගත්තේ ය. 'Monk's house' නම් ස්ථානයේ එතුමා වෙනුවෙන් තැනුණු ලෝකඩ ස්මාරකය වෙයි.

ලෙනාඩ් චුල්ග් මහතාට හම්බන්තොට ප්‍රදේශයේ ජීවත් වෙමින් එහි විසූ ගැමියාගේ සිතූම් පැතුම් හා වර්ෂා රටාව මනා ව අධ්‍යයනය කර ඇත. දුප්පත් අහිංසක අසරණ ගැමියාගේ දූෂිත භාවය හා කුටෝපක්‍රමවලට හසු වී ක්‍රමයෙන් විනාශ වන ඔවුන්ගේ ජීවිත සිලිඳු හා ඔහුගේ පවුල ඇසුරෙන් ප්‍රතිනිර්මාණය කරන්නට ගත් උත්සාහයක් ලෙස Village in the Jungle කෘතිය හැදින්විය හැකි ය. වරෙක සුන්දර ව දිස් වන මහ වනය නිරන්තරයෙන් ම බියකරු බව ම රැඳෙන අමුතු ම තැනක් ලෙස එම නවකතාවෙන් හෙළිදරව් කෙරේ.

මෙම නවකතාව 'බැද්දේගම' නමින් සිංහලයට අනුවර්තනය කළේ, ප්‍රවීණ ගත් කතුවරයකු වූ ඒ. පී. ගුණරත්න මහතා ය. මුල් කෘතියෙහි ජීවය රඳවා ගන්නට සමත් වීම නිසා අපට 'බැද්දේගම' බෙහෙවින් සමීප ලෙස රසවිඳින්නට හැකියාව ලැබී තිබේ.

'බැද්දේගම' වැනි වූ වනගත පරිසරය පසුබිම් කර ගත් තවත් කතා රැසක් සිංහලයට නගා සිංහල පාඨකයා අතර ජනප්‍රිය වූ ගුණරත්න මහතා, වූ වෙං එන් විසින් රචිත 'The Monkey' නමැති ග්‍රන්ථය 'වානරයා' නමින් ද ආර්. එල්. ස්පිට්ල් විසින් රචිත 'Savage Sanctuary' නම් ග්‍රන්ථය 'වන සරණ' නමින් ද, 'Vanished Trails' නමැති ග්‍රන්ථය 'මැකි ගිය දඩම' නමින් ද 'Where the white Sambhur roams ' ග්‍රන්ථය 'සුදු ගෝනා' නමින් ද පරිවර්තනය කළේ ය.

සිලිඳු සිය සොහොයුරිය වන කර්ලිනාහාමි ද හින්නිහාමි, පුංචිමැණිකා යන දියණියන් ද සමග බැද්දේගම නමැති ගමෙහි වෙසෙන දඩයක්කරුවෙකි. එක් දියණියක වන හින්නිහාමි, ගම්මුත්තේ මිථ්‍යා විශ්වාසයක් හේතුවෙන් මරණයට ගොදුරු වන අතර පුංචිමැණිකා ගමේ ආරච්චිගේ මස්සිනා වන බඩුන් සමග විවාහ වෙයි. එම විවාහයට ආරච්චිගේ පවුලේ අය විරුද්ධ වෙති. ඒ අතරතුර ගමට එන ප්‍රනාන්දු නමැති වෙළෙන්දා, පුංචිමැණිකා සිය වසඟයට ගැනීමට උත්සාහ කරයි. සිය ප්‍රයත්නය අසාර්ථක වූ තැන ආරච්චි සමග එක් ව බඩුන් බොරු නඩුවක පටලවා සිර ගෙයට යැවීමට ඔහු කටයුතු කරයි. මේ සියල්ලෙන් කම්පනයට පත් වන සිලිඳු, ආරච්චිට සහ ප්‍රනාන්දු මුදලාලිට වෙඩි තබා ඝාතනය කර මුලාදකින්ට භාර වෙයි. එහි දී ඔහුට ජීවිතාන්තය දක්වා සිර දඬුවම් නියම වෙයි. මෙහි ඇතුළත් වන නමවෙනි පරිච්ඡේදය බැද්දේගම නවකතාවේ ඊළඟ අදියරයි.

බැද්දේගම

නවවෙනි පරිච්ඡේදය

ගමේ පැවැත්වුණ මහෙස්ත්‍රාත් විභාගයේ දී පුංචිමැණිකා ද, එහි සිටි නමුත් පොලිස් භටයා සමග යද්දී කතා කළාට පසු සිලිඳු හා කතා කිරීමට අවසරයක් ඇට නො ලැබිණි. මහෙස්ත්‍රාත්තුමාත් දිසා මහත්මයාත් සිරකරුවාත් පසුව දා හිමිදිරියේ ම කඹුරුපිටිය බලා පිටත් ව ගොස් සිටි හෙයින් පුංචිමැණිකා හා ගම්මු අවදි වන විට බැද්දේගම පුරුදු නිදිබර උදාසීන ස්වභාවය ම ඉසුළුවා ය. සිලිඳුගේ අණට කීකරුව පුළුවන් උපක්‍රමයකින් බඩුන් ආපසු එනතුරු කර්ලිනාහාමිත් සමග ගෙදර බලා සිටිනවා විනා පුංචිමැණිකා විසින් කළ හැකි අන් කිසිවක් නො වී ය. බඩුන් සිර ගෙට නියම වීමත් ඇගේ පියා ඇට නැති වීමත්, පියාගේ ඉරණම පිළිබඳව ඇගේ සිතේ පැවති බියත් නිතර ඇගේ දුක හා දොම්නස ද දියුණු කෙළේ ය. තමාගේ අනාගතය පිළිබඳ බියක් ද ඇතුළු පැන නැග එන්නට වනි. ජීවත් වන ක්‍රමයක්, ඊට පිළිවෙළ යොදා ගැනීමේ උපක්‍රමයක් ඇට සිතා ගැනීම පවා උගහට වූවකි. බඩුන් ආපසු ගමට පැමිණෙන තුරු මාස හයක් ගත කරන්නේ කෙසේ ද යන්න නියම වශයෙන් ඇට සිතා ගත නො හැකි විය. පුංචිමැණිකාට හා කර්ලිනාහාමිටත් වේලක්

ඇර වෙලක් කා මාස හයක් ගත කර ගැනීමට සෑහෙන තරම් ධාන්‍යයක් වත් ගෙයි ඉතිරි වී නොතිබුණේ ය. තමා ඉදිරියෙහි මැවී තුබුණ හය ජනක අවිනිශ්චිත අඳුරු අනාගතය විසින් ඇ නොසන්සුන් බවට පත් කරන ලද්දී ය. මෙය ඇට ඇති වූ තවත් අමුතු බියකි. මෙවැනි කරුණු කීපයකින් බියට පත් වූ පුංචිමැණිකා දවසෙන් වැඩි කාලයක් ගත කළේ මේ බියකරු සිතිවිලිවල පැටලී ගෙයි පිලේ හිඳ නිකටට අත තබාගත් ගමන් ය. කුඩා කල සිලිඳු කී වනයෙහි මං මුළා වූ දඩයක්කාරයින්ගේ කතා ඇට සිහි විය. ඔවුන් එදා බියවන්ට ඇත්තේ ද අද තමාට ඇති වී තිබෙන බිය වැනි බියකිනැයි ඇට සිතීණ. එදා ඔවුන් මෙන් අද තමා ද මහ වන මැද තනි වී සිටින බවත් එදා ඔවුන්ට මෙන් ම අද තමාට ද මහ වැරදී තිබෙන සැටිත් ඇ දුටුවා ය. එහෙයින් දැන් ඇට ද කොයි මගක ගියත් එක ය.

දැන් කර්ලිනාහාමිගේ වයස අවුරුදු පණහක් පමණ වෙයි. කැලෑබඳ ගමක ගැහැනියකට විශේෂයෙන් වැන්දඹු ගැහැනියකට- අවුරුදු පණහ ලොකු වයසකි. ජීවිතයේ අවසාන භාගකට බොහෝ ළං වූ වයසකි. අවිච හා සුළඟත් වෙහෙසත් බඩගින්නත් ලෙඩ දුකත් ශරීර ශක්තිය මෙන් ම මානසික ශක්තිය ද උරා බොයි. ඇගේ සම ඇටයට ඇලී රැලි වැටී ගියේ ය. ළැම වියැලී ගොසින. මේ ගම්වල ගැහැනියක් අවුරුදු හිහ හතළිහ වන විටත් මැහැල්ලකි. මෙහි කිසිම මිනිහෙක් හෝ ගැහැනියක් හෝ පරමායුෂ වැළඳීමෙහි සමත් නො වේ. කර්ලිනාහාමිගේ වයස අසූවට වඩා අනූවට කීට්ටු ද කිය කියා හෝ අනූවට වඩා සියයට කීට්ටු ද කියා හෝ කීම උගහට වී ය. ඇ එතරම් මහලු ය. කැලෑ ජීවිතයෙහි ලකුණු ඇගේ ශරීරයෙහි ඇදී තිබුණේ ය. නිරිත දිග තද සුළඟට ඇඹරවී ඇටුවත් බැගී ගිය ගහක් මෙන් ඇගේ ශරීරය ද නැමී ඇඹරී තිබිණ. මුහුණෙන් සිහින් ව ගිය අත්පාවලත් සම ගසක පොත්තක් මෙන් ගොරහැඩි ව රැලි වැටී ඇටයට ඇලී ගියේ ය. කුඹුක් වැනි ගස්වල පිට පොත්ත තැනින් තැන ඉගිලී සුදුව යන්නාක් මෙන් ඇගේ සමේ ද තැනින් තැන දුඹුරුවත් සුදු පුල්ලි නැගී තිබිණ. කම්මුල්වල මස දිය වී සම ඇකිලී ගොසිනි. දත් නැති කට ඇතුළට වැදුණු දෙනොල නාසයට යටින් පෙනුණේ කෙළවලින් තෙමුණු රේඛාවක් ලෙසිනි. අප්‍රාණික පටල සහිත දෙනෙන රැලි වැටුණ නළල් තලයට යටින් සිය ගණන් රැලි අතර ගිලී තිබිණ. දෙනෙන අන්ධව නො තිබුණ නමුත් පෙනීමක් නැති සේ එය මැල වී ගොසිනි. සිත මැල වී යාම නිසා ය. ශරීරයට පෙර සිත නැති වී යාම සාමාන්‍යයෙන් කැලෑබඳ ගම්වල ගැහැනුන් අතර බහුල ව දකින්නට ලැබෙන ධර්මතාවකි. ඒකාකාර ජීවිතයත්, දැඩි උණුසුම් වාතය සමග කෙළවරක් නැති ගසුත්, කෙළවරක් නැති කම්කටොලුත් හමුවේ ඔවුන්ගේ චේතනා ශක්තියත්, කල්පනා ශක්තියත්, වේදනා ශක්තියත් විලීන ව මිය යන්නේ ය. මෙය සිදුවන්නේ, හොඳ දේශගුණයන් ඇති රටක පිරිමින් පිරිපුන් වූ ද ගැනුන් දරුවන් උසුලන්නා වූ ද වයසක ය. පිරිමි මේ අවස්ථාවේ සිටිය දී පවා හේන්වල කුඩා කැලය එළි කර දීම, ධාන්‍ය වැපිරීම වැනි වැඩට උදව්වට යති. එහෙත් ඔවුන් ඒ වැඩ කරන්නේ ආසාවකින් හෝ සිහියකින් නොවේ. ගව මහිසාදීන් හෝ යන්ත්‍රසූත්‍රාදියක් ක්‍රියා කරන්නාක් හෝ මෙනි. ඔවුහු එවැනි කටයුත්තක යෙදී සිට එය අවසන් ව ආපසු ගෙදර ආ විට මිදුලට වී අඳුරු දෙනෙත් විදහා හිස් බැල්මෙන් බලා ගත් අත බලා ගෙන අතක් පයක් නො සොල්වා පැය ගණන් එක තැනකට වී හිඳිති. මේ අතර ඔවුන් පවත්වන එක ම ඉරියව්ව නම් සිහින් දිග අතක් බඳ වට යවා වඳුරකු මෙන් පිට කැසීමක් පමණකි. ගැහැනු ද කළ රැගෙන දිය ගෙන ඒමට මඩ සහිත දිය වළවල් කරා යති. ගෙවල ආහාර පිස දෙති. කෙළින් කටින් සිටින්නට පුළුවන්කම තිබෙන තුරු ඔවුහු තමන්ගේ කොටස ඉටු කළ යුත්තාහු ය.

නිතර පාහේ තමාට ම යම් දේ කොඳුරා ගන්නා ඔවුහු කෑම කනි, නිදා ගිනිති. කිසිවකු සමග කතා නො කරති. එසේ ම අන් හැම දෙනා ද උන් හා කතා නො කරති. උන් ජීවත් වනුයේ වේදනාව පවා හොඳහැටි නො දැනෙන ජීවිතයේ සන්ධ්‍යා සේයාවේ ය.

කර්ලිනාහාමි ද මේ සන්ධ්‍යා සේයාවට ඉක්මනින් වැටී ගත්තී ය. වනයෙහි වැඩීමත් පිරිහීමත් එකසේ වේගවත් ය. සිලිඳුට හා බඩුන්ටත් විරුද්ධව නඩු විභාගය හෝ ආරච්චිත් ප්‍රනාන්දුත් මැරීම හෝ සිලිඳුගේ නැති වීම හෝ එතරම් ඇගේ සැලකිල්ලට භාජන නො වී ය. විපත්ති ගණනාවක් ම සිදු වීගන යන බව සිහිනයකින් මෙන් ඇට පෙනී ගිය නමුත්, කරුණු වශයෙන් ඒවා සලකා ගැනීමට ඇගේ පටල සහිත මොළය ශක්තිමත් වූයේ නැති. ඇ කෙළේ තමාට ම තොල් මතුරා ගනිමින් සිරිත් පරිදි-ඉවිම් පිසීමිවලට වැටෙත් දිය ගෙනවුත් දීම ය. ඇ පුංචිමැණිකා සමග කතා නොකලා ය. ඇ හා කතා කිරීම හෝ යම් යම් දේ ඇගෙන් විවාරීම නිෂ්ඵල වැඩක් බව හොඳ හැටි දැනගත් පුංචිමැණිකා ද කර්ලිනා සමග කිසිවක් නො දෙඩුවා ය.

සිලිඳු මරණීය දණ්ඩනයට පත් කිරීමෙන් මාසයකට පසු පළමු පැවති ස්වාභාවික තත්ත්වයට ගම පැමිණි බව බැලූ බැල්මට පෙනිණ. ඇත්ත වශයෙන් එහි ඇති ව තුබුණේ ලොකු ම වෙනසකි. එය කුඩා ගමකි-ක්‍රමයෙන් පිරිහී ගොස් අවටින් තෙරපා ගෙන එන මහ බැද්දට බත් වී යන වනගත කුඩා ගම්වලින් එකකි. එක පහරකට එක දවසකින් එහි තුබුණු ගෙවල් හයෙන් එකක් නැති විය. විසිපස් දෙනෙක් වූ පිරිසෙන් හත් දෙනෙක් ම නැති වූහ. ආරච්චිවරාලගේ මරණයෙන් පසුව ආරච්චි හාමිනේ-නැන්වොහාමි-ගම හැර යන්ට තීරණය කර ගත්තා ය. හේන් වැඩ කිරීමට තරම් නො වැඩුණු දරුවන් සමග තව ඉදිරියටත් බැද්දේගම වාසය කිරීමට ඇට පිළිසරණයක් නැත. ආරච්චිගේ නැදැයන් පදිංචි ව ඉන්නා කොටගොඩ නම් හොඳට වී කුඹුරු හා පොල් වතු ඇති, අවුරුදු පතා හොඳ හැටි වැස්ස පවතින සැපවත් ගමකි. තමාට කොටගොඩ නැදැයන්ගෙන් ඉඩම් කැල්ලක් ලබා ගත හැකි බවත් එහිදී දූ දරුවන්ට හිර හිඳලත් ගැනීම වඩා හොඳින් කර ගත හැකි බවත් ඇ දැන සිටියා ය. ආරච්චි මායියා හැම දමක් කීවේ මේ ගම කිසි කලක කිසි කෙනෙකුට වගකුවක් නොවන සාප ලත් ගමක් බව ය. ඇ කෝරළේ මහත්මයාගෙන් තාවකාලික ව ඉල්ලා ගත් කරත්තයක තමා සතු බඩු මුට්ටු ටිකක් පටවා ගෙන ළමා ළපටිනුත් කැටුව කොටගොඩ බලා පිටත් වූවා ය. ආරච්චිගේ ගෙයි වාසය කරන්ට කෙනකු නොවූයෙන් එය කැලයට ඇරිණ. අපල ගෙන දෙන අසුබ නිමිති ඇත්තේ යයි ද අවතාර අඩිකෝඩවලින් පිරුණේ යයි ද ප්‍රසිද්ධ ව ගිය මේ ගෙයි වාසයට ඒමට තරම් සැහැසි වූ කිසිවෙක් ගමේ නො වූහ. මේ ගෙය වනයට විරුද්ධ ව දිග සටනක යෙදී සිටින සේ පෙනිණ. මුලින් ම වැට අද්දර කුඩා ගස් හා පඳුරු සතව වැඩි වැට යට කර ගත්තේ ය. දෙවනු ව අළු පැහැති කොළ හා දම් පැහැති මල් ඇති වරා පඳුරු හා මානා පඳුරු ද, දිග තියුණු කටු ඇති පතොක් පඳුරු ද වැට අද්දරින් රිංගා අවුත් මිදුලටත් ගෙයි බිත්තිවලට හා දොරකඩටත් ළං විය. ආරච්චි ගෙදර බිත්ති සදා තිබුණේ ගමේ අනික් ගෙවල බිත්තිවලට වඩා ගතකමටත් ශක්තියටත් ය. ඊසාන දිගින් එන තද සුළඟට ගසා ගෙන යන්ට පොල් අතු එහි නො වී ය. වහලට උළු සෙවිලි කර තිබුණ හෙයිනි. ඊසාන දිග සුළඟ හා වැස්ස ද අවුරුදු දෙකක් තිස්සේ උත්සාහ කොටත් ගෙයි මැටි බිත්තිවල සවිය මැඩලන්නට සමත් නො වී ය. බිත්තිවල තැනින් තැන මැටි ඇද වැටීමෙන් වර්ච්චි කෝටු තෙත් සුළඟට අසුවීම නිසා ඉන් මුල් ඇද දලු ලියලා

රිකිලි ලා වැඩෙන්නට වන. කුරුල්ලන් ගෙනවුත් දැමුවා වූ ද සුළඟින් ගසාගත ආවා වූ ද ඇට නිසා ගෙයි වහලේ උළු අතර ලොකු කුඩා පඳුරු හැදෙන්නට පටන් ගති. ලොකු දළුක් පඳුරක් වහල මත වැටී උළු එහා මෙහා කරමින් මුල් ඇදුණේ ය. බිත්ති අතර කැලය වැඩී ගෙය ඔබා ගත්තෙන් බිත්ති බිඳ වැටී වහල බිමට පාත්විය. කුඩා රතු උළු ගොඩ තණ හා වල් පඳුරුවලින් වසා ගත්තේ ය. බිත්තිවල වර්ච්චි කෝටු විශාල පඳුරු බවට වැඩුණේ ය. ලොකු ගස් ද මතුවන්නට පටන් ගති. තුන් වෙනි වැස්ස අවසානයේ දී මුළු වත්තේත් ගෙයින් කැලයේත් වෙනසක් නොපෑ ය.

ආරච්චිගේ ගෙය කැලයට යාම කැලය ගම මැදට කඩා පැනීමක් මෙන් වී. මීට පෙර කැලයට හැරුණේ ගමේ ඒ මේ කෙළවරවල තුබුණ ගෙවල් වූ හෙයින් ගම කැලය මැදට රිංගා ඒමක් එයින් වූයේ නැති. වූයේ ටිකින් ටික ගමට හාත්පසින් ගම කුඩා වීම පමණකි. එහෙත් ආරච්චිගේ ගෙදරට කැලය කඩා වැදීමෙන් වූයේ ගම දෙකකට බෙදී යාම ය. සිලිඳුගේ හා බස්තියන් අප්පුගේ ද ගෙවල් දෙක ගමේ අතික් ගෙවලින් වෙන් වූ බව දුටු ගම්මු තමන් ජීවත් වන්නේ විනාශ වේගන යන ගමක බව තේරුම් ගත්හ. මේ නැන්වොහාමී කල් නියා කීවකි. 'මේ ගම දැන් හොල්මන් අඩිකෝඩ පිරුණු යකුන් අරක් ගත් කාලකණ්ණි ගමකි. ළමයින් හා මහල්ලන් ද නැසී යන්නාක් මෙන් ගමක් දැන් නැසී යයි. එහි දැන් ළමයි නූපදිත්. අවුරුදු දහයකින් මුළු ගම ම අලින්ට යනවාට කිසි ම සැකයක් නැත' යනු ඇගේ හැඟීම වී ය.

කෙසේ වුවත්, ගම විනාශ මුඛයෙහි ය යන හැඟීම ගමටත් ගම්මුන්ටත් දැනුණේ ඉතා හෙමිනි, ටිකින් ටික ය. මුලින් ම, මිනි මැරීම් නඩු විභාග කලබල මග හැරී ගිය විට ගම නැවතත් පෙර පුරුදු තත්ත්වයට වැටුණා සේ පෙනී ගියේ ය. වෙදරාළ ගමේ ආරච්චි හැටියට පත්කර ගන්නා ලදී. පුංචිමැණිකා, බබුන් එනතුරු මග බලා සිටියා ය. ගත වන දවස් ගණන ඇට ගණන් ගත නො හැකි විය. ඇ ඒ ගැන උත්සාහයක් ද නො කළා ය. සතියක් ඇට ගණනක් පමණකි. හය මාසයක් මාස ගණනකි. එහෙත් කාලය ගෙවී යන සැටි බලමින් ඇ සිටියේ බබුන් එන්නේ කවදා දැ යි පෙරමග බලා ගෙන ය. සිලිඳු එල්ලා මරනු නො ලැබූ බවත් ඒ වෙනුවට ජීවිතාන්තය දක්වා බන්ධනාගාරයට නියම කළ බවත් මේ අතර ඇට අසන්ට ලැබුණි. එහෙත් ඉන් ඇට සැනසිල්ලක් නොසැලසුණේ ය. ඇගේ ජීවිතයෙන් සිලිඳු සහමුලින් ම වෙන් වී ගොසිනි. තවත් ඔහුගේ දැකීමක් ද බලාපොරොත්තු විය නො හැකි ය. එහෙයින් ඔහු මළත් සිර ගෙදර ජීවිතාන්තය දක්වා සිටියත් ඇට එහි අමුත්තක් නැත.

පුංචිමැණිකා මාසයක් පාසා බබුන්ගේ ඊම බලාපොරොත්තුවෙන් සිටියා ය. නො කඩ බලාපොරොත්තුව නිසා ඇ තුළ තුබුණ බිය ක්‍රමයෙන් තුනී ව යන්නට වන. තමාගේත් කර්ලිනාහාමීගේත් ජීවත් වීම සඳහා ඇ විසින් බොහෝ වැඩ ද කළ යුතු විය. බිස්සේ තුබුණ කුරක්කන් ටික ඉක්මනින් ම ඉවරව ගිය හෙයින් කෑ හැකි කොළ වර්ග අල වර්ග හා පලතුරු ද සෙවීමට ඇ වනයට ගියා ය. හේන් වාරයට අනුන්ගේ හේන්වල බස්තියන් අප්පුගේ, බාලප්පුගේ හා පුංචිරාළගේ හේන්වල පවා ඇ වැඩ කළා ය. පින් තකා ඇයට දුන් කුරක්කන් අහුරු කීපයකට ඇ බොහෝ වෙහෙස වී වැඩ කළ යුතු වූවා ය. පුංචිමැණිකාගේ කලබල නැති ගතියත්, සාන්ත බව හා යටත් පහත් ගතියත් නිසා කවුරුත් ඇ ප්‍රිය කළ හ. පුංචිරාළ පවා කීවේ 'පුංචිමැණිකා මුවැත්තියක් වාගෙ යි' කියා ය. පිස්සු

වැද්දා කොටියෙකැ යි කියන්නට පුරුදු වී සිටි ගම්මු පුංචිමැණිකා ගැන කීවේ, කොටියගෙ පැටියා මුවෙක් වෙලා කියා ය.

ක්‍රමයෙන් මාස ගණනක් ගත වී ගියාට පසු පුංචිමැණිකා දවස පටන් ගන්නට පුරුදු වූයේ අද බඩුන් ගෙදර එයි යන බලාපොරොත්තුවෙනි. ඊළඟට බඩුන් නො පැමිණි ම දවස ගෙවී ගිය බව දුටු ඇ සැබවින් ම මාස හයක් ගත වූයේ දැ යි දැන ගන්ට උත්සාහ කළා ය. අනික් ගම්මුන්ගෙන් ඇ ඒ ගැන විමසූ විට උන්ගෙන් සමහර කෙනෙක් බඩුන් සිරයට ගොස් පස් මාසයකැ යි කීහ. තවත් සමහර කෙනෙක් හත් මාසයකැ යි ද කීහ. එකිනෙකා සමග කලහ කරමින් කැ කෝ ගසමින් මාස ගණන හරියට තීරණය කර ගැනීමට සියල්ලෝම උත්සාහ කළහ. බඩුන් හිරයට ගියේ සිංහල අවුරුද්දට මාස දෙකකට පෙර ය යි කී කල මාස දෙකකට නො ව එක මාසයකට පෙරය යි අනිකෙක් කීය. 'මාසෙකට කලින් වෙන්ඩ බැ-මොකද, තව නැහැ හේන් කැපුවෙ, වැපුරුවා විතරක්නෙ දැන්. නෑ, නෑ, නෑ, තුන් මාසෙකට කලින් වෙන්ඩ ඕනෑ. මෝඩයා තුන්මාසයක්? මොකද කුරක්කන් අනු දා වී වගේ ද? මෝඩයා? කවුද දන්නේ නෑ මෝඩයා,' 'කට වහපන්! කට වහපන්! කොහොමටත් බඩුන් ගියේ අවුරුද්දට ඉස්සර වෙලා. අවුරුද්ද පහුවෙලත් දැන් මාස හයක් වෙනවා' ' මගේ හේන වපුරලා දැන් හරියට මාසය යි. කවුරුත් අහලා තියෙනව ද අවුරුද්ද පහුවෙලා මාස පහක් ගිහින් හේනක් වපුරන බවක්? අවුරුදු පහුවෙලා තව මාස තුනකට වැඩියෙ නැහැ.'

පුංචිමැණිකා මේ බහු කතාවලට කන් දී පැය ගණන් සිට හැන්දෑවට කඹුරුපිටිය දෙසට වැටී ඇති පාර දිගේ ටිකක් දුර යයි. ඇ එසේ යන්නේ මග දී බඩුන් හමු වේ ය යන ස්ථිර බලාපොරොත්තුව ඇතිව ය. සිලිඳු කීවාක් මෙන් බඩුන්ගේ පැමිණීමෙන් පසු සියලු ම කරදර ඉවර වී ඔක්කොම හොඳ වෙයි යන බලාපොරොත්තුව ඇතිව ය. එහෙත් බඩුන් නො පැමිණි ම දවස් ගතවන්නට ගතවන්නට ඇගේ විශ්වාසයත් බලාපොරොත්තුවත් දෙදරුම් කෑවේ ය. අනාගතය පිළිබඳ බියෙන් ඇ තැති ගැනිණ. හය මාසය නියම වශයෙන් ම ගත වී ගියේ යයි හැම දෙනා ම පිළිගන්නා දවස එළඹියේ ය. එහෙත් බඩුන් නම් පැමිණියේ නැත. ඔහුට කිසියම් විපතක් සිද්දවෙන්නට ඇති. බාගවෙලාවට අසනීප වෙන්නට පුළුවනි. නැත්නම් හිර ගෙදර මුලාදැනින්ට ඔහු මතක නැති වෙලා වෙන්ට පුළුවනි. හිර ගෙදර ගියා ම මිනිහකුට මොනවා වෙනවා ද කියන්නඩ බැහැ, යනාදිය එක එකාගේ කටින් කියවෙන්නට පටන් ගති.

අන්තිමට ඇ විමසුයේ අලුත් මුලාදැනියා වූ පුංචිරාළ වෙදරාළගෙනි. 'මිනිහා අනුමානයක් නෑ මැරෙන්නඩ ඇති'යි ඔහු කීය.

පුංචිමැණිකාගේ හද දෙදරුම් කෑවේ ය. ඇ තමාගේ ලොකු ඇස් දෙක, වෙදරාළගේ මුහුණට හෙළෑ ගමන් නො සැලී සිටියා ය. 'ඔව්' මං හිතනවා මිනිහා මැරලා යි කියල. හිර ගෙදරට යන මිනිස්සු උන් හිටි හැටියෙ මැරෙනවා. වැඩියෙමත් ඔය බඩුන් වගේ හයි හත්තිය ඇති මිනිස්සු. ලෙඩට බේත් කොච්චර තිබුණත් කරුමෙට බේත් තියෙනවා යැ? මිනිස්සු හිර ගෙදර උන්න හිටිය හැටියෙ මුල්ලකට ගිහින් වැටෙනවා; මැරෙනවා. දෑන් උඹට කරන්නඩ දෙයක් නෑ. කරුමෙට දෙන්නඩ බේත් නෑ. උඹ මේ ගමේ ඉන්න කවුරු හරි කසාද බැඳගනින්. ඉළන්දාරියෙක් නැත්නම් නාකියෙක් වුණත් මොකක් ද ඇති වැරද්ද?

කසාද බැඳ ගනින්න. ගං ඉවුරේ අලි ඇට නරි අදිනවා කියලා අනිත් අලි ගමේ නාන්නේ නැතුව අරිනවා ද?’

‘රාළහාමි, ඇත්තට ම මේ ගැන මොකුත් ආරංචියක් දන්නවා ද? එයා මළ යි කියලා දැනගන්ඩ ලැබුණ ද?’

‘මං අහපු ආරංචියක් නැහැ. කාගෙන් ද ආරංචි අහන්නේ? උඹට ආරංචියක් දැන ගන්ඩ ඕනෑ නම් ඒකට යන්ඩ ඕනෑ හිර ගෙදරට. දවස් ගානක් තිස්සේ යන්ඩ තියෙනවා. ඉස්සර වෙලා කඹුරුපිටියට ගිනින් ඊට පස්සේ බස්නා ඉර පැත්තට යන්ඩ ඕනෑ තංගල්ලට යන මහ පාර දිගේ. හිර ගෙදරින් අහපුවාම, උඹට දැන ගන්ඩ පුළුවන් වෙයි.’

පුංචිමැණිකා නිශ්ශබ්දව ම වෙදරාළගේ ගෙයින් සෙමින් දොරට බැස ගෙදර ගියා ය. සිර ගෙදරට ගොස් බඩුන් ගැන විමසන්නට ද ඇ සිතා ගත්තා ය. නත් නො දන්නා රටකට තනිව යාම ගැන සිතෙන විට පවා ඇ තුළ බිය උපන් නමුත් මේ සැකය හිසේ තබා ගෙන ගමේ ජීවත්වීම අමාරු කාරණයක් වූ හෙයින් කෙසේ නමුත් තංගල්ලට ගොසින් එන්ට ම අධිෂ්ඨාන කර ගත්තා ය. පිළියෙල කරගත් කුරක්කන් රොටි කීපයකුත් ගමන ගැන ඇසූ ගම්මුත්ගෙන් ලැබුණ තවත් ධාන්‍ය ඇට ටිකකුත් ලේන්සුවක ඔතාගෙන ඇ කඹුරුපිටිය බලා පිටත් වූවා ය.

කඹුරුපිටිය දක්වා වූ ගමනේ මුල් කොටසේ මග ඇට හොඳ හැටි පුරුදු ය. ගමේ අනිත් ගැහැනුන්ට මෙන් ඇට කැලය මැද තනිව යන්ට බියක් නො දැනිණ. ඇට ගමනේ කරදරය පෙනුණේ තංගල්ල දක්වා බටහිරට වැටී ඇති මහ පාරට වැටුණ පසුව ය. සුදු දූවිලි සහිත කෙළින් දිවෙන මහ පාරේ දී ඇට හයානක විදියේ තනිකමක් දැනිණ. ලුණු හෝ වී හෝ පැටවූ මහ බර කරත්ත නො කඩවා මග දිගට හමුවන්නට විය. කරත්තකාරයන් නරක මිනිසුන් බව ඇ පිළිගෙන සිටියා ය. ඔවුන් පිළිබඳ ව ගම්බද ව කෙරෙන දරුණු කතාවන් ඇ හොඳට අසා පුරුදු ය. එහෙයින් පාරේ ජීවිතය ගැන ඇ බොහෝ සෙයින් බිය වූවා ය. නිශ්චල කැලයක තනිව ජීවත්වීම ඇට මහ කාරියක් නො වේ. ඇ කැලය දනී. ඇ කැලයට අයිති ය. එහෙත් පාරේ නො කඩවා ඇදෙන මිනිසුන් පෙළ නාදුනන මුහුණු, පරීක්ෂණාත්මක අමුතු විලාසයකින් තමා දෙස ඇසි පිය නො හෙළා ක්ෂණයකින් බලා සිට, ක්ෂණයකින් තමා පසු කොට යන ඇස්, ඇ මේ ඉන්නේ කොතරම් තනි ලෝකයක ද යන හැඟීම ඇ කෙරෙහි ඇති කර වී ය. ජනාකීර්ණ සමහර ගම් මැදින් බියපත් සිවල් දෙනක මෙන් බියෙන් ඇලළී ඇකිළී යන විට ඇගේ මේ තනිකම ඇට දුනුණේ වඩාත් බලවත් ලෙසිනි. ගම්බද කඩ අසල එකතු වී සිටින පිරිස්, ළිං ළඟ එකතු වී ඕපාදූප කතා කරන ගැහැනු මග යන එන මිනිස්සු යන සියල්ලෝ ම විමසුම් සහිතව ඇ දෙස බැලූහ. විශාල ගණනක් මුහුණු අතර තමා අදුනන එක ද මුහුණක් නො පෙනිණ. කඩයකට හෝ ගෙපැලකට හෝ ළංව රාත්‍රියේ නිදා ගන්ට ඉඩ දෙන්නේ දැ යි කෙනෙකු ගෙන් ඇසීමට ඇ තුළ ධෛර්යයක් නො වී ය. රෑ බෝ වී බඩ ගින්නත් තෙහෙට්ටුවත් වැඩි වන විට මග අසල කුඩා ලැහැබකට රිංගා නිදා ගැනීම මැනැවැ යි ඇ සිතා ගති.

පුංචිමැණිකා, තංගල්ලට පැමිණෙන්නට පෙර ඇට බොහෝ වෙහෙස ද බඩගිනි ද දැනිණ. නගරයේ දැලක් මෙන් ඒ මේ අත වැටී තිබුණ පටු පාරවල් ඇගේ හ්‍රාන්තිය දියුණු කැරැවී ය.

අන්තිමේ දී වෙළඳාම්පළට අවුත් වැටෙන තුරු ඇ නගරයේ ඒ මේ අත ඇවිද්දා ය. ඒ වෙළඳාම්පළ ඇරුණ දවසකි. භාරසියයක්, පන්සියයක් පමණ වූ පිරිස පටු භූමි භාගයේ කැටි වී සිටියහ. එළවළු, පලතුරු, ධාන්‍ය වර්ග, රෙදි පිළි, හැළි වළන් ආදී නොයෙක් බඩුවලින් වෙළඳපොළ පිරී තිබිණි. හැම දෙනෙක් ම එකට කතා කළහ; එකට කැ ගැසූහ. අත් පා සැලූහ. වෙළඳාම්පළේ ශබ්දය පුංචිමැණිකාගේ බිය දියුණු කෙළේ ය. එහෙයින් ඒ තැනින් වහා පලා ගොස් වෙන පටු පාරකට වැටී එයින් නගරයේ මැද හරියෙන් නැගුණ කඳු පා මුලකට පැමිණියා ය. එහි දෙපස ගෙවල් නොතිබුණ නමුත් කන්ද මුදුනේ විශාල ගොඩනැගිල්ලක් පෙනිණ. එහි මිනිස්සු නො සිටිය හ. මහලු මිනිහෙක් පමණක් කඳු බෑවුමේ හිඳ ගෙන ගල මත වියළි තණ පත් උලමින් සිටි කෙටිටු එළඳෙනුත් පස් දෙනකු දෙස බලා ගෙන සිටියේය.

සෝණා සහිත කලබල විදිවලින් තැති ගෙන සිටි පුංචිමැණිකා ජන ශුන්‍ය නිශ්චල ස්ථානයකට පැමිණීම ගැන ආනන්දිතව එහි ඇත තියා හිඳ ගත්තා ය. එහි සිටි එළඳෙනුත් ගෙන් එකෙක් ඉඳ හිට කහින ශබ්දයක් වෙළඳාම්පළ පැත්තෙන් යන්තමට ඇසෙන මිනිස් කට හඬක් හැර වෙන කිසිම ශබ්දයක් එහි නො විය. තමා ඉදිරියේ තිබුණ විශාල සුදු ගොඩනැගිල්ල දෙස හිස ඔසවා ඇ බැලුවා ය. බිත්තිවලට හිරු එළිය වැටීමෙන් එය දීප්තිමත් ව බැබැලිණි. බඩුන් සිටින හිර ගෙය මෙය විය හැකි දැයි ඇ සැක කළා ය. හාමතේ සිටින එළ දෙනුත් පස් දෙනා අතර හිඳ ගෙන වුත් මහල්ලා ද ඇට පෙතේ. ඔහු දැකීමෙන් ඇට සිහි වූයේ සිලිඳු ය. ඔහු එහි නො සැලී හිඳ ගෙන කඳු පාමුල පොල් ගස් දෙස නෙත් හෙළා ගත් වනම හුන්නේ ය. රැක බලා ගෙන සිටි එළඳෙනුත්ගේ මෙන් ම ඔහුගේ ද වියළි ඇකිළි ගිය සමට යටින් පිහිටි ඉළ කෝටු ගණන් කළ හැකි විය. කලබලකාරී ආඩම්බර නාගරිකයන් දැකීමෙන් තැති ගත් පුංචිමැණිකාට දිරාපත් මහල්ලාගේ දැකීම දන්නා අඳුනන හිතවතුන්ගේ දැකීමක් මෙන් විය. මහල්ලා ද කැලෑවකින් එළියට ආ කෙනෙකු විය හැකි ය.

පුංචිමැණිකා මහල්ලා ළඟට ගොස් ඔහු ඉදිරියේ සිට ගත්තා ය. මහල්ලා වරක් ඇ දෙස නෙත් හෙළා බැලුවේ ය. පල් වතුරක මුහුණත වැසී තිබෙන පටලයකට සමාන පැහැය ඇති පටලයකින් ඔහුගේ දෙනෙත වැසී තිබිණ. ඔහු නැවතත් පොල් අරඹ දෙසට ම බැල්ම යොමු කොට නිශ්චලව හුන්නේ ය.

‘සියෙ, අර පෙනෙන්නේ හිර ගෙදර ද?’

හිරු රැසින් උද්දීප්ත මහ ගොඩනැගිල්ල පළමු වරට දැක බලන්නකු මෙන් එ දෙස සෙමින් නෙත් හෙළා බැලූ මහල්ලා පුංචිමැණිකා දෙසට හැරුණේ ය.

‘ඔව්, ඇයි?’ බොල් මැරැඩ් කට හඬකින් ඇසී ය.

‘මගේ මිනිහා ඒකෙ අතුළෙ වෙන්ඩ පුළුවනි’ යි හිර ගෙදර උස සුදු බිත්තිය දෙස බලමින් පුංචිමැණිකා කීවාය. ‘එයා මේ හිර ගෙදර එව්වා, මාස ගණනකට ඉස්සර. ඒක බොරු නඩුවක්. එයා මාස හයකට හිරේට නියම වුණා. දැන් මාස හය පහුවෙලා. ඒත් එයා ගමට ආවෙ නෑ. මං මේ බෙහොම දුර ඉඳලයි ආවෙ. මට බොහොම මහන්සියි සීයෙ. මං බොහොම කරදර විඳ ගෙන ආවෙ එයා සොයන්න. එයා මේක ඇතුළෙ ඇති.’

'මහල්ලාගේ දෙනෙත යළිත් පොල් අරඹ දෙසට ම යොමු විය.' ඔහු හැලහොල්මනක් නැතිව සිටියේ ය.

'උඹේ ගම කොහෙ ද ළමයා?'
'මං ආවෙ බැද්දේගම ඉඳලා.'

'බැද්දේගම,' ඔව් මං දන්නවා. බොහොම ඉස්සර හිට දන්නවා ඒ ගම ගැන. මාත් ඒ පැත්තේ තමයි. බැද්දේගමටත් එහා මහවෙලගම. උඹ ගමට පලයන් ළමයා.'

'ඉතින් මගෙ මිනිහා, සීයෙ? එයාට මොකද වුණේ'

මහල්ලා ඉතා සෙමින් හිස හරවා මහ හිර ගෙය දෙස නෙත් යොමු කෙළේ ය. හිරු රැස් මහල්ලාගේ මුහුණට කෙළින් වැටිණ. ඔහුගේ මුහුණ වයසින් හා දිළිඳුකමින් වැහැරී රැළි වැටී ඇකිළී තිබිණ. ඔහුගේ දෙනෙත් හිර ගෙයින් එළදෙනක කුරා යොමු විය. එළදෙන ඇස් නෙරවා හිස දික්කර ගෙන නිශ්චලව සිට තදින් කහින්නට පටන් ගති. දැල හකුළවා ගෙන ඇ කැස්සේ ඉතා වේදනාවෙනි. කැස්ස නතර වුණ පසු එළදෙන යමකු සොයමින් මහ පොළොව තොලු ගාන්ට වන. මහල්ලා තමාට ම කියා ගන්නාක් මෙන් මෙසේ කීවේ ය.

'කවදාවත් මිනිහෙක් ඕකෙන් එළියට එන්නේ නෑ-කොහොම ද මිනිහෙක් ඕක ඇතුළෙ ජීවත් වෙන්නෙ. හැම තිස්සෙම බිත්තිවලින් වට කරගන. මේ ටවුන්වල මිනිසුන්ට ඕකෙ ගාණක් නැහැ. නමුත් අපි මං හොඳට දන්නවා, මං මහවෙලගම මිනිහෙක්. ඔන්න ඔය අහට කැලේ මැද්දේ ගමක්; අද වුණත් ගමට යන්ඩ මං ලැස්තියි, නමුත් මට වයස වැඩි යි. මිනිහෙක් නාකි උණායින් පස්සේ ඒවායෙ ඉඳලා වැඩක් නැහැ-නමුත් උඹ ගමට පලයන්. ගමක් අත් ඇරලා යන එක මහ මෝඩකමක්. ඒවායෙ හැමදා ම බඩගින්නෙ තමා. මං දන්නවා, මට මතකයි, ඒත් තමන්නෙ පැල්පතයි, මිදුලයි, කැලෙයි තමන්ට නිදහසේ තියෙනවා. මේවායෙ ගෝසාවයි, කලබලයි, කරදරයි විතරයි. නිම්මාවකින් නැතුව ගෙවල්.'

'ඒත් හිර ගෙදරින් අහන්ඩ ඕනෑ ඉස්සර වෙලා මගේ මිනිහා ගැන. ඇයි එයා නතර කරගන ඉන්නෙ?'

'ඕකට ගිය මිනිහෙක් කවදාවත් එළියට එන්නෙ නෑ. හැබැටම මං දන්නෙ නැද්ද? මගෙ පුතත් ඔය හිර ගෙට ගියා. තව අද වෙන්නක් ඇහැට දැක්කෙ නෑ. එයාගෙ නඩුව ඇහුවෙ මේ තංගල්ලෙ. මගේ අත මිට තිබුණා. ඔක්කොම ඒ නඩුව වෙනුවෙන් වියදම් කලා. පුතා හිර ගෙයින් ආපහු එනතුරා මං බලා ගෙන හිටියා, කිසි දවසක ආවෙ නෑ; එන්නෙත් නෑ. උඹේ මිනිහාටත් ඒක ම තමා. දැන් උඹ ආපහු පලයන් උඹේ ගමට.'

පුංචිමැණිකාගේ බඩගින්නට හා තෙහෙට්ටුවට ද මහල්ලාගේ කතාවෙන් උපන් සන්තාපයත් දුකත් එකතු විය. ඇ නිසොල්මනේ වැලපෙන්නට වූවා ය.

'අඩල වැඩක් නෑ ළමයා. මං දැන් හොඳට ම වයස මිනිහෙක්. මට වඩා හොඳින් ඔය ගැන දන්න කෙනෙක් තවත් මෙහෙ නෑ, මේ හිර ගෙට ගිය කෙනෙක් කවදාවත් ආපහු ආවේ නෑ. උඹ දැන් ඉක්මන් කරලා ගමට යන එක යි වඩා හොඳ.'

පුංචිමැණිකා එතැනින් නැගිට සෙමින් සෙමින් කන්ද නැග හිර ගෙය වටේ ගියා ය. එහි වූයේ එකම දොරටුවකි. ඒ තැනින් තැන යකඩ ඇණ වැද්ද විශාල ඝන ලී දොරකි. ඇ බියෙන් දොරට තට්ටු කළා ය. ඇතුළට නො ඇසෙන තරම ඉතා හෙමින් තට්ටු කළා ය. නැවත බිත්තියට ඇල වී ඉඳ ගෙන බලා සිටියා ය. පැය ගණනක් ගත විය. කිසි ම අමුත්තක් වූයේ නැති. දොර වැසූ ගමන් ම ය. සිර ගෙය ඇතුළෙන් කිසිම ශබ්දයක් නො ඇසේ. කන්ද පාවුල තණ උලන එළඳෙනුත් පස්දෙනා හා මහල්ලා හැර පෙනෙන මානයක කිසිම සතෙක් නැත. තමා සිටින තැනට තද හිරු රැස් වැටෙන විට බිත්තියේ හෙවණ දිවෙන දිවෙන හැටියට එහා මෙහා වෙමින් මොකක් හෝ අමුත්තක් සිදු වන තුරු ඇ බලාපොරොත්තු සහිතව එතැන ම උන්නා ය.

බොහෝ වේලාවකට පසු දොර හැරිණ. කාකි ඇඳුම් කට්ටලයක් හා තොප්පියක් ද හැඳ පොල්ලක් අතින් ගත් මිනිහෙක් එයින් එළියට ආවේ ය. ඔහු ඇ දෙස බලා තියුණු ස්වරයකින්, 'නුඹ මොකද මෙතන?' යි ඇසුවේ ය.

'මගේ මිනිහා බලන්ඩ ආවා. අයියා, එයා මාස හයකට හිර ගෙදරට එව්වා. මාස හය දැන් පහු වෙලා. එයා ගමට ගියේ නැහැ. මිනිස්සු කියනවා එයා මැරිලයි කියල. ඒක ඇත්ත ද?'

'මොකක් ද එයාගෙ නම? කොහෙ ද ගම?'

'එයාගෙ ගම බැද්දේගම'

'නම?'

'කොහොම ද මම එයාගෙන නම කියන්නේ අයියා?'

'ඇයි මෝඩියෙ මොකක් ද ඒ මිනිහට කියාපු නම?'

'එයාට කිව්වේ බඩුන් කියලා.'

'මොන වැරද්දට ද හිරේ වැටුණේ?'

'ඒක බොරු නඩුවක්, ආරච්චිගෙ ගේ බිත්දයි කියලා'

'ඔ, ඒ මිනිහා! හරි ඊට පස්සෙ ඒ ආරච්චිත් මැරුවා නේද?'

'ඔව්, ඔව්, ඒ මැරුවෙ අපේ අප්පොච්චි.'

'ඔව්, එයත් මෙහෙ හිටියා, උඹ ළඟ සල්ලි හෙම තියෙනවා ද ගැනියේ?'

'නෑ අයියා, සතයක්වත් නෑ. අපි බොහොම දුප්පත් මිනිස්සු.'

'ආ, එහෙනම් අපට බෑ මෙහිදී මොකුත් කියන්නඩ. උඹ කඹුරුපිටියට ගිහින් ඒජන්ත හාමුදුරුවන්ට පෙත්සමක් දීපන්.'

'අයියා' දැන් කීවානේ මගෙ මිනිහා දන්නවයි කියලා. ඉතින් මට කීවට ඇති වැරද්ද මොකක් ද? එයා දැන් මෙහෙ ඉන්නවා ද? එයාට මොකද උණේ? දවස් ගානක් තිස්සේ මං මෙහාට ආවෙ මේක දැනගත්ඩ. මට තවත් කරදර කරන්නඩ මා එළවන්නේ ඇයි?'

හිරපල්ලා පුංචිමැණිකා දෙස මිනිත්තුවක් හෝ දෙකක් පමණ බලා සිටියේ ය.

'හොඳයි, කරුණාව වේළිච්ච කුඹුරට වැස්සක් වගෙයි කියනවා නේ! ඒත් උඹ ඉල්ලන්නේ වේළිච්ච කුඹුරට තවත් නියග. මං දන්නවා මිනිහා මෙහෙ හිටියා. මිනිහා මෙහිදී මළා. දැන් මැරිලා මාස දෙකක් වෙනවා.'

හිරපල්ලා තම කතාවෙන් බලාපොරොත්තු වූයේ හිස අත් බදා ගෙන කෑ ගසන ගැහැනියකගේ විලාපයකි. එහෙත් පුංචිමැණිකා නිශ්ශබ්දව ම එතැනින් ගොස් නැවතත් බිත්තිය අද්දර ඇත තියා ගැනීම ඔහුගේ මව්තයට හේතු විය. සාමාන්‍ය අන්දමට ශෝකය ප්‍රකාශ කිරීමට ඇගේ සිතට වැදුණු පහර තද වැඩි ය. කඳුළක් වත් නො හෙළා ඇ බලා සිටියා පමණි. තමා ගමට යා යුතු ය යන බලවත් හැඟීමත් තමා තනිවී සිටින මේ නගරයෙන් පිට ව සිය ගමට යා ගත යුතු ය යන දැඩි ආශාවත් ඇට ඇති විය. එහිදී තමාගේ මිදුලට වී වන රොදට පිටිපසින් හිරු සැඟවී යන සැටි බලාගෙන නිදහසේ සිටිය හැකි ය. පුන්විමැණිකා එතන වැඩි වේලාවක් නො රැඳී කන්දෙන් පහළට බැස්සා ය. මහල්ලා තවමත් ඒ හුන් තැන පොල් අරඹ දෙස බලාගත් වන ම සිටියේ ය.

'ආ, කවදාවත් ඕකෙන් පිට වෙලා එන්න ඉඩ හම්බ වෙන්නෙ නෑ මිනිහෙකුට. මං උඹට කීව්වානේ,' යි තමා පසු කර ගෙන යන පුංචිමැණිකාට ඇසෙන සේ මහල්ලා කිය.

'එයා මැරිලා සියේ.'

'ඔව් ඕකට ගිය කෙනෙක් ආයෙ එන්නේ නෑ. උඹ පලයන් ළමයා ආපහු ගමට.'

'මං යනවා සියේ.'

අරුත් පැහැදිලි කිරීම

උදාසීන	-	කම්මැලි / අලස
උගහට	-	කිරීමට අපහසු/ දුෂ්කර
විලීනව	-	උණු වී/ දිය වී
ගවමහිස	-	එළහරක් සහ මීහරක්
පටල සහිත	-	පැටලුම් සහිත / අපැහැදිලි
බත් වී	-	ගොදුරු වී
හිර හිඳලන්	-	අවාහ විවාහ කර ගැනීම
අඩිකෝඩ	-	කලබල/ විකාර/ කෝලම්
සැහැසි	-	දරුණු
භ්‍රාන්තිය	-	චකිතය/ බිය
ආනන්දිත	-	සතුටට පත්
උද්දීප්ත	-	දිලිසුණු/ බැබළුණු
බොල්	-	හිස්
මැරැඬි	-	කතා කරන ශබ්දය අපහැදිලි වීම
තොලු ගානවා	-	තණ කොළ උලා කනවා
අහට	-	ප්‍රදේශයට
සන්තාපය	-	කනස්සල්ල/ කනගාටුව

අභ්‍යාස

පහත සඳහන් ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.

1. “අවුරුදු දහයකින් මුළු ගමම අලින්ට යනවා” යි නැන්වොහාමි කී අනාවැකිය ක්‍රමයෙන් සත්‍යයක් වූ අයුරු උදාහරණ දෙමින් විමසන්න.
2. “බැද්දේගම හා එහි වැසියන් ක්‍රමයෙන් අභාවයට යන ආකාරය සජීවී ලෙස නිරූපණය කරන්නට කතුවරයා භාෂාව භාවිත කර ඇති ආකාරය උදාහරණ සහිත ව පැහැදිලි කරන්න.
3. සිලිඳු පිළිබඳව “පිස්සු වැද්දා කොටියෙකැ” යි කී ගම්මු පුංචිමැණිකා පිළිබඳව කීවේ කොටියාගේ පැටියා මුළු පැටියෙක් බවයි. පුංචිමැණිකාගේ වර්තමානය ඇසුරෙන් මේ කියමන තහවුරු කරන්න.
4. අවස්ථා හා සිද්ධි නිරූපණයේ දී කතුවරයාගේ ප්‍රතිභාව ස්ඵුට වන්නේ පාඨක සිත දයානුකම්පාවෙන් පුරවාලීම නිසා ය. උදාහරණ ඇසුරෙන් විග්‍රහ කරන්න.